

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 2

LJUBLJANA, DNE 7. JANUARJA 1937

LETO X.

Bleda misel

Nebeško kraljestvo trpi silo.
Mt 11, 12—13.

Kakor pred leti, so danes ponovno vrgli nekateri v javnost blede in bolno misel »integralnega katoličanstva«. In tako se zdi, da podoba časa, ki je že umrla pred našimi očmi, vstaja znova pred nami, sicer v drugi, a prejšnji podobni obliki.

A zaradi jasnosti je treba poudariti, da klic po »integralnem katoličanstvu« ne prihaja od kake za to merodajne strani, od cerkvene avtoritete, ampak od strani nekaterih nadutih zelo malo katoliških katoličanov, ki katolicizma ne poznajo in je njihova vera nauk, ki gre v votli besedi od ust do ust, a ne žive po njem.

Drugo, kar je potrebno, da poudarimo, je to, da je izraz »integralno katoličanstvo« oziroma »integralen katoličan« le puhla fraza nekaterih napuhnjencev, ki zopet globine katolicizma ne poznajo. Zakaj, če bi poznali katolicizem, bi o tako imenovanem integralnem ali stoođstotnem katoličanstvu ne govorili, ker tega na zemlji sploh ni in noben svetnik na zemlji se še ni in se ne bo ponašal, da je integralen ali stoođstoten katoličan. V tem smislu je imenovana misel integralnega katoličanstva blede in bolna.

Le žal, da je pri nas katoličanstvo zaradi takih fraz nekaterih napuhnjencev in »popolnih« katoličanov, zgubilo svojo veliko definicijo, ker so ga omejili in utesnili v forme; v krajevno in časovno ozke razmere, ga poplitvili in potvorili. Koga naj štejemo po pojmovanju teh integralcev h katoličanstvu in koga ne? Odgovor je za te ljudi le eden in ta je zgolj formalističen, mehaničen, ker gleda le na vnanjo pripadnost, omejeno na to ali ono organizacijo, ne pa na notranjo harmonijo z idejo katoličanstva. A dober katoličan dobro ve, da samo zunanja pripadnost še daleč ni merilo pravovernosti, oziroma popolnejše vernosti tega ali onega. Iz premis: ta in ta je v tej organizaciji, izvajajo: je torej dober, oziroma slab katoličan. In prav tako naziranje, ki se pri nas širi, žal, tako pogosto, ni katoliško, tudi ne človečansko, ampak v osnovi sovražno in nasprotno katolicizmu.

Papež Pij XI. je prav glede tega obsodil tako naziranje, ko je v pismu kardinalu Bertramu, kjer mu je nakazal nekaj osnovnih načel za katoliško akcijo, zapisal tudi tole: »Katoličani različnih strank si medsebojno ne smejo očitati manj vredno katolištvo.«

Koliko je danes ljudi, ki v svojem življenju in delovanju, ki v svojem življenju po veri in katoliški morali izpričujejo pripadnost h katoličanstvu, čeprav na zunaj niso tako vidni kot katerikoli drugi, ki so zapisani v vseh možnih organizacijah! In kam naj štejemo one, ki z bolečino grabijo za nadnaravnimi cilji in jih žejajo po milosti, kam one, ki se z bolečino bore s križem Kristusovim? Ali niso ti bolj Kristuovi, bolj katoliški, kot oni, ki štejejo grehe drugih in se imajo za

Stavkujoči papirničarji vztrajajo

Vevče, 4. jan. 1937.

Ze 20 dni se nahajamo v stavki, ki poteka brezhibno, kar se tiče zavednosti in borbenosti delavstva. Kljub trditvam zastopnika podjetja g. dr. Cirila Pavlina, da ima na zalogi še »200 vagonov« papirja, ki ga baje sedaj nudi svojim naročnikom, se delavstvo ne boji, ker ve, da se bori za svoje priborjene pravice, katere mu hoče podjetje okrniti. Odločno voljo za vztrajno borbo je delavstvo pokazalo na sestanku dne 4. jan. t. l. Z vso odločnostjo je poudarilo, da se od podjetja ne pusti igravati. Zastopnik podjetja je namreč na razgovoru dne 30. dec. m. l. izjavil, da bo poslal v Avstrijo enega ravnatelja, ki bo dobavljal papir za njihove naročnike, ko izčrpajo zalogo. Protestiralo je tudi proti čudnemu zadržanju zastopnika Inspekcije dela g. ing. Gorjanca, ki si dovoljuje zastopnikom organizacij dati same lekcije in se sumljivo približuje stališču podjetja in zagovarja absolutno svobodo delodajalca. Skrajni čas je, da se nadrejena oblast zanima za delovanje tega gospoda, ki ni v stanju voditi te borbe do zadovoljivega zaključka.

Tudi za zadržanje delavstva se podjetje zelo zanima. Pa nima kaj kočljivega ugotavljati, ker se delavstvo z zelo redkimi izjemami zadržuje zelo močato. Tudi naša dekleta in žene se dobro zadržijo na straži in so zelo samozavestne.

Delavstvo okoliških podjetij se zanima za naš položaj, ker se zaveda, da je ta borba naperjena na znižanje delavskih plač v celi Sloveniji. Posebno še z ozirom na sklepanje zakona o minimalnih mezdah, ki se prav te dni vrši v Belgradu. Tudi o tem bomo spregovorili svojo besedo.

Delavstvo je sestavilo odbor za preskrbo najpotrebnejših družin. Ta odbor si je nadel nalogo, iz razpoložljivih sredstev oskrbovati stavkujoče s podporami v živilih. Nismo še imeli namena ustanoviti ta odbor, ker pa je privatna dobrotelost stopila v akrijo kakor tudi solidarnost delavstva Slovenije, je postala potreba. Na tem mestu se zahvalimo pred-

popolne, ki kričijo in pišejo o božjih in cerkvenih zapovedih dan za dnem, a jih dan za dnem oni sami morebiti najbolj prelamljajo? Naši integralni katoličani pijejo vino, a pridigajo o vodi in so slabi udje in služabniki cerkve in božje besede. Oni slede vsakemu, kolikokrat, kdaj in kje je grešil, a da greši človek, vsak človek, tudi oni, ki nima izredno veliko milosti, to uči dogma. Le naši integralci ne greše nikoli. »A kdor zaničuje enega mojih najmanjših, tudi velikega ne časti, zakaj jaz sem ustvaril malega in velikega.« (Modr. 6, 8.)

Metoda takih stoođstotnih katoličanov je — demagogija. To pa pomeni nasilno zoženje in poplitvenje

vsem tovarišem iz Količevega za lep božični dar.

Težka je danes borba delavca za svoj upravičen košček kruha. Doprinašajo se žrtve za to, kar bi delavec moral dobiti brez kake zahteve. Življenje je trdo, ne za podjetnika, ki kalkulira z delavno silo kot z delnico, pač pa za delavca, ki s skrbjo gleda svojo deco in premišljuje kako jo bo preživljal. Na eni strani nizka mezda, na drugi negotovost zaposlitve.

Tudi vevško delavstvo doprinaša žrtve radi trmoglavosti delodajalca. 79 reducirancev pa čaka na milost podjetnika, kdaj jim bo priznal skromno rento, ki jo sedaj zadržuje samo zato, ker delavstvo ne pristane in ne podpiše znižane mezde. Toda ta račun ne bo tak kot si ga podjetje predstavlja, ker bo njegovo delavstvo tisti faktor, ki bo narekovalo s svojo doslednostjo nekoliko drugačno kalkulacijo.

Zopet nov fond

dobimo, za katerega se že pripravlja uredba, ki naj čimprej zagleda beli dan. V ta fond bodo prispevali vsi delavci in nameščenci letno po enodnevni zaslužek. Preračunali so, da se bo na ta način zbralo letno okrog 50 milijonov dinarjev. Prispevki za ta fond se bodo plačali v dveh obrokih in scer prva polovica 1. januarja, druga pa 1. julija vsakega leta. Trdi se, da bodo na ta način vsi enako obdavčeni v sorazmerju s svojimi služki.

»Trgovski list«, glasilo naših gospodarskih krogov, pravi v članku »Nov fond« od 29. decembra l. l. o tem fondu tudi tole:

Napačna pa je tudi sama zamisel tega fonda zimske pomoči. Kakšna zimska pomoč naj bo to, če bo moral delavec, ki komaj zasluži toliko, kolikor potrebuje za golo življenje, odati še eno celodnevno mezdo za socialne namene. Tak delavec je sam potreben pomoči, ne pa da bi jo on izkazoval drugim. Prazna je tudi trditev, da bi bila ta nova socialna davščina pravična, ker bi jo vsakdo plačal z ozirom na višino svojega zaslužka. Paš najbogatejši ljudje bi relativno najmanj plačevali za ta fond, dočim bi oni, ki danes komaj života-rijo, morali do pičice natanko plačevati svoje prispevke. Ves fond ni dejansko nič drugega, ko silno poslabšana izdaja našega bednostnega sklada, s katerim je že danes Slovenija mnogo preveč obremenjena. — Sedaj pa naj dobi še novo socialno davščino, in to v času sedanje naj-

težje mizerije! To je vendarle malo preveč zahtevano!

Kaj naj tedaj k temu rečejo delavci in nameščenci? Kaj tisti, kateri zaslužijo borih 20—25 Din in še manj na dan in bi bili poleg tega zaslužka še sami potrebni pomoči in podpore?

Poleg tega pa bo ta fond centraliziran, to se pravi, denar se bo stekal v Belgrad! Ze naš »Bednostni fond«, katerega denar ostaja doma, ni tako upravljan, kot bi to bilo po željah in potrebah tistih, kateri ga vplačujejo. Lahko si mislimo, koliko bi potem imeli vpogleda in koliko bi dobili iz tega fonda,

Naravna pravičnost pa zahteva, da se razdeljujejo sredstva, zbrana za kakršnekoli namene, tam, kjer se zbirajo. Poleg tega pa je še vprašanje uprave. Ta uprava bo baje sestavljena iz zastopnikov Glavne kotrole, Državne hipotekarne banke in zastopnikov ministrstva za socialno politiko. O tistih, ki bodo prispevali, ni niti govora, da bi pri upravi tega fonda imeli kakšno besedo. — Uprave takih »fondov« porabijo za svoje funkcioniranje po vseh naših žalostnih dolgoletnih izkušnjah vprav ogromne vsote in imajo pogosto — pravo — korist od takih »fondov« prav za prav

Pri nas kujemo »naredbe«, »uredbe« itd. kar brez vsakega sodelovanja tistih, kateri so na stvari najbolj interesirani in prizadeti. Posebno kar se tiče delavstva in socialne politike sploh. Pameten gospodar povpraša za svet tudi svoje hlapce, ker ve, da ti tudi kaj vedo.

pa, katera poleg tega še močeno poudarja demokracijo in sodelovanje naroda, gre preko vsega tega in ne smatra za potrebno, da bi vprašala za mnenje niti tistih, katere je po zakonu dolžna. Kaj šele strokovne organizacije, ki so danes najbolj izrazite predstavnice delavcev in nameščencev. Tako potem dobivamo razne naredbe, zakone in uredbe, ki se v najkrajšem času izkažejo, da niso dobre, niti času in razmeram primerne. Kvečjemu dobijo osnutke na vpogled razni politični faktorji, kateri se seveda na stvar razumejo

Nadaljevanje na 2. strani spodaj.

V vse obrate prave delavske zaupnike

V mesecu januarju se bodo obnovile volitve delavskih obratnih zaupnikov v onih obratih, kjer že obstojajo zaupniki. V nekaterih obratih pa bo delavstvo izvolilo prvič svoje obratne zaupnike. V mnogih obratih pa delavstvo še vedno ne bo imelo možnosti izvoliti svojih zaupnikov, kar znači, da delavstvo še ni dozorelo svoji pravici, katero mu daje zakon. Pri volitvah zaupnikov zadeva delavstvo na razne težkoče, ki izvirajo na eni strani iz kompliciranosti volilnega postopka samega, na drugi pa tudi na ovire delodajalcev, katerim ni prav nič po volji, da delavstvo postavlja svoje zaupnike, katerim daje zakon pravice in dolžnosti, da zastopajo gmotne, socialne in kulturne interese zaposlenega delavstva. Prav tako zakon štiti delavske zaupnike pred preganjanjem in odpuščenjem s strani delodajalcev. Razumljivo je, da se podjetniški absolutizem (samovolja) odločno upira vsemu, kar bi delodajalec oviralo pri njegovem udejstvovanju. Z delavskimi obratnimi zaupniki je delodajalec absolutizem omejen, ker mora delodajalec pri vseh onih ukrepih, ki zadevajo interese zaposlenega delavstva, računati z delavskimi zaupniki, ki so zakoniti predstavniki delavstva v obratu. Delodajalci čestokrat smatrajo delavskega zaupnika za nekakega vsiljivca, kar znači, da tudi naši gospodarski krogi še niso dorasli razumevanju in pravilnemu pojmovanju delavskih obratnih zaupnikov. Funkcija delavskega zaupnika je posredovalno-pomirjevalnega značaja. Zaupniki imajo nalogo, da opozarjajo tako delodajalce, kakor tudi delavce, na eventualne nepravilnosti, ki bi enemu ali drugemu škodovali.

Delavski zaupniki pa tudi pri delavstvu samem doslej niso našli pravega razumevanja. Delavci smatrajo zaupnika kot nekako svojo služkinjo, ki ne sme imeti nikake samostojnosti pri svojem delovanju in mora svojo funkcijo podrediti le »masi« kot taki. Masa pa se ne ozira na zakonite možnosti in dolžnosti zaupnika, zato od zaupnika čisto zahteva, da izvrši nekaj, kar ne spada v njegov delokrog. S tem pa prvotni značaj zaupnika popolnoma izmaliči in ga spravlja v opasnost pred preganjanjem delodajalcev in oblasti. Tekstilna in tudi druge stavke so nam pri tem jasen dokaz. Delavski zaupnik mora biti pri vršenju svoje težke naloge popolnoma svoboden in nepristranski. V primeru mezdnih gibanj mora zaupnik nastali položaj trezno in objektivno presojati. Napačno je, če delavski zaupnik dela proti svoji volji samo za to, da se ne zameri delavstvu. Taki zaupniki se ne bodo nikdar mogli prav uveljaviti niti pri delavstvu samem niti pri podjetju in zato tudi nikdar ne bodo mogli uspešno vršiti svoje naloge.

Sedaj, ko ima delavstvo zopet priliko postavljati nove zaupnike, je predvsem treba, da ima pred očmi zakon, ki nalaga zaupnikom njihove dolžnosti in pravice. Predpogoj vsakega kandidata za bodočega zaupnika je, da se zaveda svoje bodoče naloge ter s tem primerja svoje sposobnosti. **Zaupnik v obratu mora biti**

po svoje in tako tudi po svoje stvar prikoje.

Sodelovanje vseh tistih, ki se intenzivno bavijo s socialnimi problemi bi ne smelo biti samo željeno, marveč zahteva. Danes ni ne enega, ne drugega. Pač pa vedno več nezadovoljstva — ki pa je na kratko odpravljeno z besedo, ki pomeni v sodobnem svetu skrajno levico...

za vzgled vsem ostalim delavcem s sposobnostjo pri delu, s svojim vedenjem v in zunaj obrata, s svojim poštenjem in objektivnostjo. **Z eno besedo: zaupnik mora biti neoporečen, ker le takšen uživa ugled v podjetju in v javnosti.**

Napačno je tembolj, če delavstvo postavlja za obratne zaupnike ljudi, ki hočejo biti zaupniki le iz politično strankarskega nagiba. Taki zaupniki, ki sejejo potem mržnjo in sovraštvu med delavstvom, niso pravi zaupniki marveč eksponenti strankarske gonje in zato mnogo več škodujejo delavstvu kot pa koristijo. Zaupniki morajo pri svojem delovanju biti predvsem delavski zastopniki. Pa še nekaj je važno, da na tem mestu posebej poudarimo. Danes se potegujejo za obratne zaupnike vse mogoče delavske in nedelavske organizacije. Doživeli smo celo slučaje, ko so delodajalci sami postavljali delavske zaupnike. Razumljivo je, da taki zaupniki niso delavski, ampak delodajalski. Nekatere organizacije so mnenja, da jim bodo delavski zaupniki ustanovili organizacijo v podjetju, čim bodo izvoljeni. Če pa že sedaj obstoja delavska strokovna organizacija v podjetju, je skrb takih nedelavskih organizacij ta, da pridobijo vsaj enega zaupnika, ki bo imel nalogo razbiti obstoječo organizacijo in ustanoviti drugo. Tako namero gotovih ljudi lahko smatramo za zločin nad delavstvom. Kaj takega so zmožni samo takozvani »prijatelji« delavstva, ki mu svoje prijateljstvo usiljujejo le radi strankarstva. Delavstvo naj se izogiba takih prijateljev in naj se jim zahvali za vsiljevanje. Če delavstvo ne more svobodno in po svoji lastni volji izvoliti take zaupnike, ki bodo imeli vse, zlasti pa najvažnejše pogoje za pravilno delo, katerega jim nalaga zakon, potem je boljše, da zaupnikov v podjetju sploh ni.

Ko bo delavstvo v tem mesecu volilo svoje zaupnike, naj premisli dobro, komu bo zaupalo. Ne sme se

pozabiti, kaj so delali marksistični zaupniki med stavkami, zlasti v tekstilni stavki. Pravtako naj delavstvo ve, da so tako zvani vsiljivi prijatelji nastali le za to, da razbijejo delavsko solidarnost in slabijo delavsko moč. Zato naj bo geslo vsakega poštenega delavca pri sedanjih volitvah: **nobenega glasu onim, ki jih bodo predlagale razbijaške organizacije, prav tako pa tudi ne onim, ki so se izkazali nevredni zaupanja poštenega delavstva.**

Nameščenci

Vabilo na redni občni zbor

ki bo dne 17. januarja 1937 ob 9 dopoldne v društvenih prostorih na Miklošičevi cesti.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo odbora in nadzorstva.
3. Volitve novega odbora, nadzorstva in delegatov za centralni občni zbor.
4. Referat o pok. zavarovanju.
5. Slučajnosti. Načelstvo.

Dolžnost vsakega dobrega gospodarja je, da ob koncu leta pregleda in uredi svoje račune. Težavno so pota, po katerih mora stremeti za ciljem, t. j. da je njegov trud poplačan in kronan z uspehom. Ustroj vsake organizacije prav tako predvideva vsakoletni obračun ali občni zbor.

Tako bo tudi naša kršč. nameščenška organizacija polagala račune za preteklo leto. Iz poročil odbornikov bomo videli uspehe našega dela. Je pa občni zbor tudi zrcalo našega prizadevanja za izgraditev močne krščanske nameščenške organizacije v sklopu Jugoslovanske strokovne zveze. Naše načelo je bilo v prvi vrsti to, da pridobimo v naše vrste zavedne strokovničarje, klene in nepogljive značaje, ki naj tvorijo jedro našega gibanja. To je tudi prva naloga vodstva organizacije. Zavedamo se, da bi morala biti večina nameščenčev drugače usmerjena, kot je danes. Mi se živo zavedamo življenjskega dejstva in potrebe, da smo v vseh gospodarskih in socialno-političnih rečeh tesno povezani z delavstvom, s katerim se borimo za naše skupne cilje. Smatramo, da ravno

tega čuta za skupnost z delavstvom slovenskemu nameščenstvu manjka. Zal je pri nas tako, da je nameščenstvo v mnogih primerih bližje meščanstvu in podjetnikom kot pa svojim po socialnem in gospodarskem položaju v družbi najbližjim tovarišem — delavstvu. Naj naš občni zbor izzveni v krepak poudarek teh naših smernic.

Vsem nameščenčencem in trgovskim sotrudnikom!

Opozarjamo vse nameščenčence, posebno trgovske sotrudnike, da se bo vršil velik nameščenški shod, katerega sklicuje medstrokovni odbor, v sredo, 13. jan. 1937, ob pol 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice.

Dnevni red je sledeči: Razširjenje pok. zavarovanja na vso državo, obvezno zavarovanje trgovskih sotrudnikov, nesamostojnih zobnih tehnikov, izprašanih strojnikov.

Glavni referat bo imel referent DZ Ivan Tavčar. Vabila bomo razdelili osebno. — Odbor.

Delavska pravica

Izhaja vsak četrtek popoldne, v slučaju praznika dan prej • Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22/1 • Nefrankirana pisma se ne sprejemajo • Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo: Miklošičeva cesta 22/1 • Oglasi po ceniku • Telefon 2265 • Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka Din 1.— • Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—, za celo leto Din 40.—; za inozemstvo stane mesečno Din 7.—

Urejuje in za uredništvo odgovarja Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij Delavske Pravice: S. Žumer • Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč

Zborovanje v Vevčah

V nedeljo, 10. januarja, ob 9 dopoldne se bo vršilo v Prosvetnem domu v Vevčah

javno zborovanje

stavkujočih papirničarjev. Na zborovanje je vabljen tudi ostala javnost — trgovec, obrtnik in sploh vsi, kateri se za stvar zanimajo.

Hočemo, da vedo tudi drugi, čemu se borimo. Odbor.

Brezposelni

Roman

Angleški napisal Walter Briesley

Poslovenil Radej Ciril

Ne glede na vse to se je Ivan v novi okolici, kakor je bilo videti, prav hitro znašel. Saj je bilo vse tako enostavno, vse tako natančno določeno. Prejemal je stalne dohodke in moral je skrbeti za tri ljudi. Odbor za Socialno skrbstvo mu je prisodil 25 šilingov in 3 penije na teden. Od tega je šlo za najemnino in za davke šest šilingov, dva šilinga pa je požrla bolniška blagajna. Ostalo je porabil za hrano, za obleko, za premog, za razsvetljavo ter za sto in sto drugih stvari, ki so obsežene v pojmu gospodinjstva. Poleg tega sta gospodar in gospodinja držala svojo hišo in ves dom na primerni višini in sta storila za gospodarstvo, kar se je največ dalo. Če si žena ni vedela odgovora na kako vprašanje, ni ni bilo treba čakati, da se mož vrne z osemurnega preganjanja v rudniku kakor poprej, ko je bil zaposlen. Mož je bil vedno doma in je zmerom imel pripravljen kak nasvet. Takoj ji je priskočil na pomoč. Žena je bila tudi razbremenjena: polovico manj je imela opravka z gospodinjstvom tako, da se ni mogla pritoževati kakor nekatere druge wingrovske žene in matere, češ: »Delam kot sužnja in nisem niti za urico prosta.« Zares, bilo je premalo dela in preveč časa za razmišljanje.

Ivan je nezavestno upiral svoje oči v svetlo sončno ploskev na steni. Preden je vstal, je še za kratek čas poležal. Razmišljal je, kaj bo počenjal tisti dan. Sobota je: pečico bo treba z grafitom na-

mazati, pomesti po kuhinji in sploh povsod pospraviti za nedeljo. Seveda, kuhanje, pomivanje loncev in splošno čiščenje je bilo vsakdanje opravilo. Včasih je prišlo vmes še kaj posebnega. Žena bo napravila postelje in uredila po spalnicah. Pripravila bo čisto perilo zanj in za fanta, ki je spal v sosedni sobi. Potem pride doli, da mu pomore urediti kuhinjo. Med tem, ko bo on pospravljal po dvorišču in po vrtnih stezah, bo žena pomela po umivalnici na zadnjem koncu vrta. Potem pojde v kuhinjo in pripravi kosilo. Tudi on pride za njo. Tam misli razrezati dnevnike zadnjega tedna z včerajšnjim vred na približno šest palcev široke kosce. Nato prepelje vrveco skozi luknjico ob robu lepega kupčka papirja, ga odnese v umivalnico in ga obesil na žebelj. Končno pride čas kosila. Popoldne bodo igrali kriket v parku. Wingrovljani so bili doma. Bržkone pridejo na igro. Po malci odideta z ženo nakupovat za nedeljo.

Tiho je skočil iz postelje. Odejo je odgrnil previdno, da ne zbudi žene. Oblekel si je nogavice in hlače ter polahko odšel iz sobe. Vrh stopnišča je na stečaj odprl vrata in po prstih stopil v sobo svojega sinčka. Deček je ležal vzrak in je imel roke na široko razpete kakor da bi ga križali. Tudi njegova mati pogosto leži tako. Vso odejo je zrinil raz sebe na posteljno vznožje, kjer je bil cel kup. Sončni žarki so lili skozi okno in belili v zglavje šest palcev krog njegove glave. Ivan je stopil k oknu in potegnil zaveso toliko, da je zasenčil žarko svetlobo do polovice posteljišča. Potem je skrbno popravil odejo in pokril z njo dečka po vsem životu.

V vseh teh njegovih kretnjah je bilo nekaj mehkega in žensko-nežnega. Ko je popravljaj odejo, mu je

Strokovna poročila

Lesno delavstvo

Duplica. V soboto, 19. dec. 1936, je bil v gostilni Herle sestanek naše skupine. Na sestanku so naši obratni zaupniki podali obširna poročila o delu in uspehih v preteklem letu. Zastopnik JSZ tov. Lombardo pa je poročal o splošnem delavskem položaju in važnosti volitev obratnih zaupnikov. Prvo poročilo je podal starešina obratnih zaupnikov tov. Bore. Iz poročila, ki je bilo zelo obširno, se je razvidelo vse delo obratnega zaupniškega zbora, ki ni bilo malenkostno. Sklenjena je bila v tem letu kolektivna pogodba, s katero so se začeli izvajati §§ 219, 220, in 221., družinske doklade 4 in 5% na zaslužek, 14 dnevna plača porodnicam, plačan 1. maj, plačane so nadure 50%, nedeljske 75% itd. Vsem urnim delavcem so se povišale plače spomladi, v mizarni in kovačiji pa pozneje še enkrat. Regulirajo se akordne postavke ter se budno pazi, da ne v škodo delavstva; pretežna večina postavk gre navzgor. Zenski akordi pa se bodo še posebej obravnavali. Reševali so se dopusti in odpusti sporazumno ter so socialno šibkejši redno ostali na delu. Razen tega je bilo nešteto intervencij vsak dan zaradi raznih nepravilnosti in krivic, ki so se delavstvu dogajale. Podjetje tudi plačuje na predlog strokovnjaka je-tičnim delavcem tedenske podpore. Tudi je pripravljeno plačati na Golniku za svoje bolne delavce stalno eno posteljo. To so uspehi enega leta, na katere delavstvo gleda lahko s ponosom. Ni še vse tako, kot bi želeli, a delavstvo se zaveda, da se njegov položaj dviga z dvigom podjetja, katero je bilo že čisto na robu propada. Tov. Bore je nanizal tudi glavne točke, katere bodo vodilne za delo bodočega leta. Tako bo treba predvsem zvišati vse urne plače, paziti in zatirati pojave jetike, paziti na izplačilo hranilnega sklada, paziti na redno izplačilo plač, biti pripravljen na vse mogoče, kar pride. Je še delo pomanjkljivo, toda delavstvo je tudi razumelo, da se je pokrenilo vse, da bi bilo bolj popolno.

Tov. Lombardo je poročal, da JSZ sedaj dela na to, da bodo vse stroke, tudi lesna, dobile enotne kolektivne pogodbe itd. Poudaril je važnost zaupnikov, ter da je v posameznih podjetjih tak položaj delavstva, kakršni so zaupniki. Zaupnik mora biti pošten, nesebičen, biti mora poln ljubezni do sotrpčnega delavca, posebno pa mora biti iznajdljiv, da za delavstvo čim več pridobi. To naj bo tudi cilj za delavstvo, ko voli nove zaupnike. Njihovo pošteno in plodno delo naj prejme zaupanje, ne pa goste besede, brez dejanj. Kdor je celo leto delal in uspešno zastopal delavstvo, ta naj bo tudi bodoči zaupnik, ne pa tisti, ki mnogo govore, in to samo pred volitvami. Agitacija naj bo delo, ne pa obljube, ki jih je delavstvo že do grla sito. Na koncu je bil tudi živ razgovor glede podpornega fonda za starost in bolezen. Delo skupine je bilo soglasno odobreno. — Tudi glede »Delavskega doma« smo se pogovorili ter bomo tudi kmalu začeli s prvimi deli. Vse delavstvo je bilo veselo poročil, ker vidi, da

je resno zastopano tako v tovarni kakor izven nje. Dne 9. januarja hočejo vsi glasovati za naše zaupnike, ker le tako upajo na novo izboljšanje svojega dose-danega položaja.

Rudarji

Huda jama. V nedeljo, 27. dec. 1936, ob 8 smo imeli rudarski članski sestanek v prostorih »Citalnice« pri Sv. Jederti. Udeležba je bila bolj pičla. Pa zakaj? Tovariši rudarji, ne bodite tako ozko-srčni in malodušni. Dovolj je bilo o praznikih počitka, zato tu ni izgovora. Zavedajmo se, da brez potrebne izobrazbe ne bo napredka, niti v organizaciji niti v nas samih. Pokažimo svojo značajnost in zanimanje s tem, da polnoštevno posečemo naše rudarske sestanke, shodno in predavanja ter tako širimo kršč. soc. misel v najširše plasti delovnega ljudstva. Ne ozirajmo se na levo in desno, ampak vedimo, da je srednja pot najboljša pot. Dolžnost nas vseh je, da se zavedamo, da smo tudi delavci-proletarci vredni človeškega dostojanstva. Ne bomo hlapci, ampak bomo res kremeniti značaji in junaški borci za naše osnovne pravice. Nič naj nas ne motijo naši raznobarni nasprotniki, tudi ne tisti, ki bi se o njih na prvi pogled sodilo, da so nam najbližji, kajti vsi bodo prej ali slej spoznali, da bo in mora bodočnost tudi delavcu prinesli res človeka vredno življenje.

Zelo zanimiv in globoko zasnovan govor je imel na sestanku tov. Joško Jurča iz Celja, ki se je potrudil k nam. Za njegovo požrtvovalnost in trud smo mu vsi hvaležni ter želimo, da bi nas ob prvi priliki zopet obiskal.

Sramota pa je za nas, da naše govornike puščamo govoriti maloštevilnim navzočim. Prihodnjic polnoštevina udeležba! — Rudar.

Zagorje ob Savi. Pri nas smo imeli v nedeljo lep članski sestanek, katerega se je udeležilo lepo število članstva, kljub temu, da je bilo veliko tovarišev zaposlenih v rudniku. V dobro zakurjeni dvorani je ob 9. uri predsednik Kovač otvoril sestanek in v uvodnih besedah poudaril nekaj misli, ki so bile potrebne glede na skupinsko delovanje. Za njim je govoril tov. Srečko Zumer iz Ljubljane. V začetku govora je želel vsem članom srečno novo leto in se zahvalil za pridno in vestno delo skupini v preteklem letu. V nadaljnjem govoru je poudaril potrebo žilavega in smotrenega dela v organizaciji, pojasnil naše delavsko in krščansko stališče v sedanjem važnem boju za delavske pravice. Opre-delil je v svojem govoru točno razliko med marksizmom in kršč. delavsko orga-

V vsak obrat delavske obratne zaupnike mora biti vodilo organiziranih delavcev v januarju 1937!

žarel obraz v skrbni nesebični ljubezni, ki jo vidiš le pri materi. Ko je odhajal iz sobe, se je ozrl na svojega dečka s pritajeno boleznim pogledom. Rodil se mu je pred sedmimi leti: bila je nedelja v januarju; edini zvon iz cerkvenega stolpa v Hillcross-u je pozvanjal skozi mrak, vabeč ljudstvo k večernicam. Tisto noč je on sam ležal v tej postelji. Vso noč ni zatislil očesa. Drugo jutro je odšel na delo. Ves dan je delal ko črna živina, da bi svoje misli usmeril drugam.

Mladi Jankec je najbrže začutil to očetovo pozornost, kajti njegovo telo se je zganilo. Z glavo, ki je bila ovenčana s skoro belimi lasmi, se je sunkoma okrenil v stran in urno zamrmral: »Da, gospod učitelj.« Oče je nežno položil svojo roko dečku na glavo in zaspanček je začel zopet enakomerno dihati.

V pritličju si je Ivan obul čevlje in oblekel telovnik. Umil se je pod pipo. Ko se mu je hladna, osvežujoča voda pretakala preko izžetih rok na obraz, je puhala, da je odmevalo po umivalnici. Otrl se je z brisačo, ki je visela ob kaminu. Nato je stopil ven v toplo, svetlo jutro. Na vrtu je bilo vse živo: ptički so bili že na delu. Sprehajali so se med krompirjem, po grahovitih gredah in po edini jablani na vrtu. Ko je on prikorakal po stezi, so se razpršili na vse strani in odleteli na drevje sosedovega vrta.

Dolgo je ostal Ivan pri cvetlični gredi, ki je segala do dvorišča in tja do umazane umivalnice iz opeke in do shrambe za premog. Gredice mačeh in mačje mete, visokega mahu in še višjih marjetic, gredice spominčice in vedno zelenega kreča, podobne majhnim pegam, dva bujno cvetoča rožna grma: vse se je gnetlo na kupu, se prelivalo v vseh barvah in dehtelo v vseh vonjavah. Ivan je potrgal uvele cvetice, pobral od-

padke, papirčke in dračje, ki ga je veter odnekod nanesel po vrtu, ter vse skupaj spravil na smetišče poleg shrambe za premog. Ponoči je spadla z rožnega grma odvečala roža. Njeni globoki rdeči lističi so ležali po suhih rjavih tleh. Ivan je iztegnil roko, da bi jih pobral, pa se je premislil in pustil prekrasne lističe na tleh. Bili so še celi in lepi kakor žive stvarce. Do jutri zjutraj utegnejo ležati tu pod grmom. Na današnjem soncu se bodo pač posušili in porjavili. Sončni žarki bodo zamorili življenje v njih.

Vzdolž ob hiši se je razprostirala zelenjadna parcela vrta, ki je segala ob živi meji poleg ceste približno petnajst metrov daleč. Od cvetličnega vrta jo je ločila steza, ki je držala z dvorišča proti shrambi za premog. Med sečjo in stezo je bila prekopana greda graha in greda laškega fižola, ki je delila vrt na več predelov. Prvi, ki je bil najbližje hiši, je bil posajen z zgodnjim krompirjem. Na drugem, ki je bil največji, je rasla vsa druga zelenjava. Tretji predel med gredo graha in med skrajnim koncem žive meje je bil prekopan na semenske grede, na grede korenja, pastinake, pese, salate in redkvice. Vse je bilo lepo obdelano in v cvetju.

Ivan je samo pohajkoval po vrtu. Vse je bilo zasajeno in se je prijelo, nič pa še ni dozorelo. Nič se še ni bilo tako razraslo, da bi mu dalo dela za dlje. Že nekaj dni ni imel drugega opravka, kot da je zdaj pa zdaj izpulil kako redkvice ali salatico za južino. Komaj je čakal, da dozori zgodnji krompir; kajti takrat bo lahko po cele dni ostal na vrtu. A tega je moral še čakati. Bil je šele prvi teden v juliju in na vrtu se je bljo vse šele bujno razcvetelo in razraslo.

(Dalje prihodnjic.)

nizacijo. Mi smo katoličani in gledamo s svojega katoliškega in krščanskega stališča delavsko borbo in kot taki jo bomo tudi vodili preko vseh nasprotstev. Vedeti pa moramo, da bo končno zmaga la po poštenosti. Kdor bo pošten in katera organizacija bo hodila to pot, bo zmaga la. Mi imamo v svojih krščanskih načelih vse predpogoje za to, in če bomo dosledni kristjani, bomo zmagali, ker zmagati moramo. Če nas pa čas dobi ne-sposobne za to in prešibke, se bomo pač morali umakniti drugemu, ki bo imel vse te predpogoje. Zato pa moramo v bodo-čem letu pokazati svojo sposobnost in zrelost. — Za Zumrom je govoril tov. Ustar o tekočih zadevah zelo vzpodbu-jevalno in navdušeno. Po kratkem razgo-voru s člani je tov. Kovač zaključil se-stanek. Naj v prihodnjem letu naša za-gorska skupina pokaže prav isto prid-nost in vztrajnost, uspeh ne bo izostal.

Kovinarji

Kamnik. Že dalje časa opažamo, da hočejo rdeči novodošle delavce o neka-terih stvareh napačno poučiti. Tako na primer prinaša »Delavec« z dne 15. decembra članek, ki pravi med drugim tudi, da imamo v kolektivni pogodbi za-pisano, da se sprejemanje in odpuščanje delavstva vrši samo sporazumno z glav-nim zaupnikom.

Pri čitanju tega članka sem dobil vtis, da se nepoučenim hoče reči, da jih glavni zaupnik, ki je zaenkrat seveda rdeč, lahko obdrži v tovarni ali pa od-pusti. Zato se čutim dolžnega, da vsem, ki ne vedo, kako je v resnici, pojasnim, da imamo v kolektivni pogodbi v točki 5. zapisano sledeče: Pri sprejemanju in odpuščanju delavcev se bodo po možno-sti vzeli v obzir predlogi delavskih za-upnikov. Pri sprejemanju v službo ima-jo prednost tisti, ki so že bili pri pod-jetju zaposleni ter so bili zaradi pomanj-kanja dela odpuščeni.

Sodrugom priporočamo, naj pišejo stvari, ki so resnične, ker napačne infor-macije delavstvu nikdar ne morejo koristiti, lahko pa mu škodujejo.

Razno

St. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, dne 10. januarja, ob 9. uri dopoldne se bo vršil širši strokovni sestanek v cerkveni dvorani v St. Vidu nad Ljubljano vseh strokovnih skupin Jugosl. strokovne zveze, lesne, »Stora« in Gameljne.

Tovariši! Sestanek bo zelo važen, za-to vsi na sestanek in pripeljite še vse neorganizirane tovariše. Na sestanku se bo obravnavalo o potrebi in pomenu obratnih zaupnikov. Poročal bo zastop-nik centrale in tovariš iz Skofje Loke.

Celjsko okrožje

Celje. Na sestanku prejšnje nedelje je imelo članstvo priliko poslušati poročila o naporih in delu celotne JSZ kakor tudi svoje skupine. Obravnavale so se tudi volitve obr. zaupnikov. Škoda, da so ta dan delali pri Westnu, tako se sestanka tudi ni mogel udeležiti tov. preds. Krajnc, ki bi poročal, kako daleč stoji pri tej tovarni zadeva z obratnimi zaupniki! Tega sestanka so se v lepem številu udeležili tudi tekstilci.

Naše nove postojanke

Cerknica. V nedeljo dopoldne se je vršil sestanek lesnega delavstva iz oko-lice Cerknice. Pokazal je vso bedo in trpljenje tukajšnjega lesnega delavstva, ki je bilo do zadnjega brez vseh obramb-nih sredstev proti krivicam, ki mu jih prizadevajo delodajalci.

Delavci so se zavedli, da tako ne more več dalje, zato so se organizirali v JSZ. Delavci po žagah in obratih delajo po 12 in 14 ur na dan za 2 din in še manj na uro. Malo jih je, ki bi bili za-varovani za slučaj bolezni in nezgode, nadure se nikjer ne plačajo. Sploh se delavska zakonodaja ne izvaja. Na plačo čakajo po več ur, pa še drugi dan itd. Ali je kaj čudnega, če potem delavec zač-ne v svoji bedi in pomanjkanju svojega delodajalca vprav sovražiti. Sami s svoj-im nečloveškim ravnanjem so tega krivi.

Zastopnik JSZ tov. Bore jim je po-kazal pravo pot k rešitvi z takih krivic. Samo organizirano delavstvo je močno in le tako se more boriti za boljši ko-šček v akdanjega kruha. Pokazal je na vse zvijače kapitalistov, samo da se delavcu vzame zadnji dinar. Oni pa itak od same »zgube« živijo. Če se obratuje, je zguba, če se stavka, pa je škoda. Ima-jo pa denar za avto, luksuz, letovišče. Delavec pa za svoje 12—14 urno delo strada s svojo družino vred, neizbežna pokojina pa mu je jetika.

Delavstvo se tega zaveda! Na nedelj-skem sestanku so bila podpisana pravila, da bomo samostojno delali. Napravljeno pa so bili tudi potrebni sklepi za od-pravo največjih krivic, za odpravo niz-kih plač. Izražena je bila tudi želja, da se ustanovi podporni fond za primer bolezni in brezposelnosti. Sestanek je zaključil tov. Cimperman z željo, da gre-do v ta agitacijo, da bom čim več de-lavstva organiziranega v JSZ. Ker to je organizacija krščanskega delavstva, v kateri besedam slede tudi dejanja.

Kočevje. V nedeljo, 3. t. m., se je pri nas v Kočevju vršil ustanovni občni zbor Strokovne skupine delavcev JSZ, Ko-čevje. Udeležba je bila zelo lepa. Za-nižanje za stvar veliko. Zbor je vodil tov. Hren. Za JSZ je poročal tajnik tov. Rozman. Več o poteku obnega zbora prihodnjic.

Preserje-Podpeč. Tukajšnje delavstvo si močno želi take delavske organizacije, ki bi se resnično zavzela za naš bedni položaj. Pri takih plačah, kot jih imamo pri nas, ni mogoče pošteno preživljati naših družin. Zavedni delavci so že pristopili v Jugosl. strokovno zvezo, katero so spoznali, da je najdelavnejša in ima dovolj dokazov na uspehih za delavca. Je krščanska delavska organizacija, in to je za nas dovolj. Snubijo nas tudi ze-leni, ki jim pa ne moremo zaupati, da so res delavski. V nedeljo 3. t. m. nam je bilo nerazumljivo, ko je g. Pernišek blatil nad 40 let staro kršč. strokovno organizacijo JSZ in ugotavljal, da je sam novoustanovljena ZZZ resnično kato-liška. Mi delavci bomo sami odločali, da bo v organizaciji vse v redu, kjer bomo sodelovali.

Sedaj pa pozivamo vse naše delavce, ki bodo povabljeni na naš sestanek, da gotovo vsi pridejo in povabijo še vse druge našega mišljenja, da skupno pri-memo za delo in uredimo vse ono, kar nas danes najbolj teži. Vsi v našo orga-nizacijo — Jugosl. strokovno zvezo!

Delavska kultura

Celje. Božična igra, ki smo jo igrali, je bila v splošnem prav tako dobro upri-zorjena in je imela uspeh kakor lani. Udeležba sicer ni bila zadosti razvese-ljiva pa nas na drugi strani veseli ude-ležba iz Laškega in Rimskih toplic. Si-cer pa je treba enkrat povedati, da tako zvani »naši« ljudje malo cenijo naše de-lavsko kulturno delo; kljub temu, da imamo lepe izjave (župan Mihelčič i. dr.) moramo le poudariti, da nekaterim gospodom ni do tega, da bi prisostvovali našim prireditvam. V Mariboru je tudi bilo tako, ko so igrali Boštjana. Toda vse to nas ne moti in tudi mnenje o naši pravi prosveti bo ostalo. Na splošnem pa je tako: Je ene vrste »pro-svetas« ki mnogo bolj ugaja kakor dru-ga, najsij je ta še tako katoliška, izobra-ževalna in s o d o b n a.

Glede božične igre pa moramo še omeniti dejstvo, da tak način igranja ze-lo dobro upliva na občinstvo. To se pravi da se z skupnim igranjem in pet-jem pritegne vse k jedru — vsebini in tako dosežemo zanimanje pri vseh, »obe-nem pa odstranimi nered in nezaniman-je, ko sta tolikokrat na dnevnem redu in to največkrat na galeriji. Upamo, da smo z ponovnim igranjem porinili mo-čno v opredelje vsebine, kakor tudi pravo smer našega igranja. Da smo to dosegli, smo hvaležni tudi pevskemu zboru Poselske zveze ter g. Slavku Mi-helčiču.

Doma in po svetu

Domači dogodki

Razgovori med JRZ in dr. Mačkom se bodo, kakor poročajo iz Zagreba in iz Beograda, začeli po pravoslavnih božičnih praznikih. Razgovori bi se razdelili, kakor je označil sam dr. Maček, na dva dela. Prvi del bi tvorile priprave in predela, drugi del pa samo prešitev hrvaškega vprašanja, kakor se sedaj pri nas označa vprašanje notra je državne ureditve. Težkoče bi bile že pri prvem delu zaradi tega, ker stoji JRZ po svojem programu in po izjavah vodilnih članov na stališču narodnega in državnega edinstva, to je unitarizma in na načelih sedaj veljavne državne ustave. Vendar, tako menijo nekateri, se pričakuje od obeh strani znatna mera ureditve.

Ob novem letu je govoril v radiu dr. Korošec v srbskem jeziku. Ugotovil je za JRZ zelo zadovoljiv izid občinskih volitev. Nato je govoril o zločinu v naši državi, ki je precej huda in nazadnje o borbi proti komunizmu. Izjavil je, da je bilo doseženih na tem polju »državne notranje politike« precej uspehov, vendar je kljub temu znano, kako zelo se mlada inteligenca in inteligenčni naraščaj oprijemlje te odlične mode, ki

Tuji dogodki

Bolezen sv. očeta se je močno poslabšala in ustalila. Zdravniki menijo, da je bolezen neozdravljiva, vendar utegne trajati še dalje časa.

Angleško-italijanski sporazum je bil 2. januarja v Rimu podpisano. Pogodba zagotavlja v Sredozemskem morju popolno svobodo plovbe in v obeh državah priznata sedanje stanje v polni obsegu. To se pravi, da so vsi čolni in izhodi iz Sredozemlja popolnoma prosti v okviru obstoječih mednarodnih pogodb. Potrjena je nedotakljivost državnih meja v sedanjem stanju po vseh načelih tega morja, tudi v Jadranskem morju. Tako je Italija priznala tudi nedotakljivost Španije, posebno Balearskih otokov, ki so že zasedeni po Italiji. Poleg tega se je Italija obvezala ustaviti protiangleško propagando po morju, vstopu Egipta v Zvezo narodov in to nasprotovala, pristopila bo k londonskemu pomorskemu sporazumu in k dogovoru o Dardanelah.

Nemška križarka »Königsberg« je v španskih teritorialnih vodah ustavila tovorni parnik baskiške narodne vlade, ki je vozil premog in ga obtreščevala. Iz Nemčije poročajo v svet, da so to protiakrepi proti zaplenbi dela tovora z nemškega parnika »Pala«. V mednarodnih krogih pa označujejo to kot preprosto morskorožništvo.

Nemške vojne ladje v španskih vodah so začele prave manevre in ustavljajo ter obstreljujejo tovorne parnike kar povprek. Resni ljudje s strahom gledajo, kam more izzivanje in rožljanje z mečem privedi.

Italija bo v španskih vodah še naprej sodelovala z Nemčijo in podpirala generala Franca, kolikor gre v teh rečeh za boj proti »boljševizmu«. Zato ne bo pristala na angleško-francoški predlog

prinaša narodom samo revolucije in prelivanje krvi.

Dogovor o prijateljstvu z Bolgarijo je že tik pred podpisom. Bolgarija namerava zatem skleniti podobne dogovore tudi z drugimi balkanskimi državami. Dogovor z Jugoslavijo bi vseboval obljubo večnega prijateljstva. Naše in tudi svetovno časopisje piše o dogovoru zelo prijazno. Tako pravi angleški »Times«, da sta oba naroda za sporazum in za mirno sožitje. Le izvestnim poklicnim skrajnežem. Makedoncem in bolgarskim ilegalnim organizacijam tak dogovor ni všeč. S tem dogovorom se namreč v prvi vrsti priznava sedanje stanje glede državnih meja.

Kraljica Marija je odpotovala s kraljevičem Tomislavom na Angleško, kjer bo kraljevič vstopil v neko vzgojevališče.

Kralj Peter je daroval za božičnico belgrajskim otrokom 100.000 din, knežinja Olga pa 20.000 din.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je odpotoval za pravoslavne božične praznike preko Ljubljane v inozemstvo na odmor.

glede blokade Španije, ker ve, prav tako kot Nemčija in Portugalska, da bi general Franco brez nadaljnje zunanje podpore moral morda že kmalu podleči.

Napadi na Madrid so vsakodnevni in zelo srditi, vendar brezuspešni. — 8000 nemških vojakov, preoblečenih v uniforme tujske legije, je spet na poti v Španijo. — 500 italijanskih vojakov se je uprlo vkrcati se za Španijo. Nekaj so jih zaprli, druge pa nagnali nazaj v vojašnice. — Poročajo, da se pripravlja velika ofenziva katalonskih čet na severnem bojišču. Prav tako pripravlja republikanska vlada ofenzivo velikega obsega na madridskem bojišču. — V angleški Gibraltar prihajajo iz ozemlja generala Franca plemenitaši, bogataši in višji oficirji s svojimi družinami. Pravijo, da se tam nekaj pripravljajo.

12 katoliških duhovnikov, ki se niso hoteli pridružiti generalu Francu, so ustrelili; tako poroča baskiška narodna vlada.

Anglija pripravlja glede Španije neko kompromisno rešitev. Angleži menijo, da ne ena ne druga stran ne more mirno in popolnoma obvladati Španije. Angleži ne žele v Španiji fašizma, ker bi se tak režim gotovo preveč naslanjal na Nemčijo in Italijo. Nočejo pa tudi »komunizma«, ker bi bila potem Španija preveč rusko-francoska. Oni hočejo pač, da bi bila zanje tako pomembna dežela kot doslej kar moči — angleška.

Z železno rudo iz Maroka plačuje general Franco nemške vojake in orožje. Ustanovljene so družbe za eksploatacijo maroških ležišč rude. Pogodba se glasi na 500.000 ton rude letno.

Upornega kitajskega generala so obsodili na smrt, a ga še isti dan pomiloštili.

Viničarji

Svetinje. Pred enajstimi meseci se je vršila viničarska komisija med velevinogradnico grofica Irma Wurmbbrand-Georgevič, graščakinjo iz Ormoža in njenim viničarjem Kovačičem Martinom, pri kateri pa ni prišlo do sporazuma. Nasprotno, grofica je vložila celo tožbo proti viničarju in so pošiljali naderj orožnike. Vsi okoličani so viničarju prerokovali, da v tožbi z grofico ne bo zmagal. Vendar se je zgodilo ravno nasprotno. Viničar je tožbo dobil in v ogradnici, oziroma sedanji upravitelji, je etva je plačal 1291 dinarjev. Še je v Jugoslaviji pravica, le da jo je — po eno revnemu delavcu — večkrat zelo težko i kati in še težje dobiti.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Na tukajšnjem občinskem uradu la se v zadnjem času zopet vršili dve viničarski komisiji, in sicer dne 23. decembra p. l. med vinogradnico Zemljič Antonič premožno vdovo, in viničarko s petimi majhnimi otroki. Vinogradnica ni hotela priznati »Uredbe o vin. redu«, oziroma jih določil, kar se tiče pravic viničarjev, toda po daljšem prekanju je vendar takoj izplačala viničarki Cmagar Elizabeti 500 dinarjev in ji bo dala še 30 kg pšenice. O poteku druge komisije bodo poročali, ko bo zadeva za viničarja povsem rešena.

Ljutomer. Na tukajšnji obliški občini so se vršile v zadnjih dneh pred prazniki tri viničarske komisije. V dveh slučajih bosta viničarja pri ljena da tožita, a v tretjem pa se je viničarja ugodno zaključilo. Golob Franc dobi od vinogradnika g. Markoviča iz Cezanjevec

500 dinarjev in mernik (50 kg) koruze, kar bo zelo dobrodošlo njegovim družini s šestimi otroki.

Pri vseh sedaj navedenih komisijah, kakor tudi že pri prejšnjih, je bilo opaziti, da bi za viničarje dokaj ugodneje izpadle, če bi se iste vršile v poletju, v času zaslužka. Sedaj so viničarji v večini slučajev precej popustili, samo da bi čimprej vsaj nekaj dobili, bodisi v živilih ali denarju. Viničarji se posebno to zimo nahajajo v pomanjkanju, nekateri dobesedno stradajo, zato pa so v takih slučajih bolj »mekhi«.

Iz tega bi se dalo sklepati, da je prav povedal neki oskrbnik inozemec, »da viničar mora malo stradati, ker je potem manj odporen in bolj ubogljiv«. Moramo priznati, da je to večkrat res, toda vpra-

šamo pa se, kaj se godi v duši vsakega delavca, kateremu se zaslužek odtrguje, kateremu se njegove pravice ne priznavajo, katerega taka krivična sila pritiska k tlom v pomanjkanje in mora trpeti kljub temu, da je moral tolikokrat zelo težko delati, sadove pa so želi drugi. To je vprašanje, katerega bi ne smeli pustiti brez odgovora in nerešenega. Naj bi si nihče ne zatiskal oči in mašil ušes pred dejstvi, da je odtrgovanje zaslužka

delavstvu, pa naj se to vrši naravnost ali po ovinkih, nepriznanje delavskih zakonitih pravic, ki so že itak skromne — in hujši propagator za levo smer kakor najboljši moskovski agenti, ki baje hodijo po svetu. In če ti res hodijo v tolikem številu, kakor se to večkrat bere v časopisju, imajo pač najboljšo žetev tam, kjer krščanska ali nekrščanska družba najbolj krivično ravna z delavstvom. Dokazi za to se vsak dan množijo.

Knjige »Družbe sv. Mohorja«

Družba sv. Mohorja v Celju je za tekoče leto poslala tudi nam svoje knjige v vpogled. Poleg običajnega Koledarja, ki ima pa letos vnešene tudi zapiske za vsak mesec, kar bo gotovo posebno podeželskim ljudem prišlo zelo prav, je v 89. zvezku Večernice izdala povest »Lovrač«. Kot tretja knjiga je izšla letos v družbini redni izdaji poučna knjiga z naslovom Električar. Te praktične knjige so bili letos prav gotovo veseli vsi naročniki. Saj bo iz nje črpal osnovne pojme o elektriki vsakdo, posebno sedaj, ko se tako naglo širi elektrifikacija dežele. To knjigo uporabljajo celo v gimnazijah profesorji in jo marsikje berejo skupno z učenci. Kot četrta knjiga letošnje izdaje je Zgodovina slovenskega naroda in peta Zivljenje svetnikov. Te knjige so pa vsakomur že znane. Kot knjige za doplačilo je družba izdala: Škof Nove Mehike, Oliver Twist, Naš pes in Sto basni za otroke. — Za letošnjo jesen napoveduje družba za redno izdajo sledeče knjige: Koledar za leto 1938, Ve-

černice, Izgnani menihi, Družinski molitvenik, Bajtarji (sodobna socialna povest kot oris letošnje delavske stavke), Preko morij v domovino in kot šesto Zivljenje svetnikov. Za doplačilo pa nanašnja sledeče knjige: Bolgarske novele (broš. 24 din, vez. 36 din), Poljske novele (broš. 21 din, vez. 30 din), Ptički brez gnezda (broš. 39 din, vez. 51 din), Čudovita pravljica o Vidu in labodu Belem ptiču (broš. 12, vez. 18 din), Krompir (broš. 15 din, vez. 24 din). — Družba sv. Mohorja izdaja knjige za ves slovenski narod, zato se seveda ne more specializirati za en sam stan. Veseli pa gotovo moramo biti, da se v lanskoletnem splošnem napadu tako imenovanih integralnih katoličanov na naše nad 40 let staro delavsko gibanje ni pridružila tej gonji in ostala vsekakor visoko nad tem grdim bojem. Prav zato je poleg drugih dobrih lastnosti priporočamo vsem našim tovarišem v naročbo. Letna naročnina je 20 din.

To in ono

Hrastnik. Na novega leta se je vršila v Logarjevi dvorani proslava 50 letnice odkar je steklarstvo prevzelo sedanje vodstvo g. V. Abela. Slavnostnega banketa se je udeležilo čez 60 povabljenec, med njimi tudi iz Zagreba in Paračina. Podjetje se je po vojni, zlasti pa po l. 1928., ko se je opustila steklarstva v Zagorju, povečalo in se njeni izdelki izvažajo celo v daljni Egipt. Zelimo, da bi podjetje še za naprej uspevalo v dobrobit vsega steklarskega delavstva in da bi bile zahteve delavstva vedno upoštevane.

Izjava in preklc

Podpisani Noč Anton, posestnik in tov. delavec na Koroški Beli št. 24, obžalujem in preklcujem, kar sem na dan obč. volitev dne 6. decembra 1936 pred obč. hišo na Koroški Beli rekel, zlasti, da je g. Erlah Ivan, posestnik in tov. delavec na Slov. Javorniku št. 20, vtaknil od cementa v žep 1200 din, s čimer sem mu očital, da je v času, ko je on vršil uradno funkcijo obč. predsednika, poveril zaupani mu denar. Izjavljam, da nimam nobenega povoda in razloga očitati g. Erlahu takih stvari ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od zasebne tožbe.

Kor. Bela, dne 28. decembra 1936.

Noč Anton.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!

Pirat Gilka

trgovina, RODICA — p. Domžale

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!

Jakob Pančur

vrtnar
Mekinje pri Kamniku
Se najtopleje priporoča

Gostilniški buffet

Kolodvorska ulica št. 6
Točim samo pristna vina in domače žganje vseh vrst. — Dobi se tudi dobra hrana, klobase, pečenice, safalade, stiški sir, kvargelni, rusi, soroline itd. — Za cenj. obisk se priporočam. Franc Svetel

Delavstvu se še nadalje priporočam

Zibert Josip

dentist — zobozdravnik

GRABEN — KAMNIK

Popravljam vseh vrst usnjene čevlje, kakor tudi gumijaste snežke, galoše, škornje itd. po najnižjih cenah. Po želji pridem tudi na dom.

Alojzij Završnik

SMARCA 88

Ozeblane odpravi

»Oblakovo kamilčno mazilo«

Kape

uniforme za vsakega

najceneje pri

A. Kassig

LJUBLJANA — Miklošičeva cesta 17
Vzajemna zavarovalnica

HUBERTUS PLAŠČI

nepremočljivi

OBLEKE

PERILO ter vse

MANUFAKTURNO

BLAGO

v največji izbiri in po nizkih cenah v manufakturni in konfekcijski veletrgovini

ANTON MACUN

V MARIBORU
GOSPOSKA ULICA 8—10

Globoko sem znižal cene:

BARAGA Ludv.

Liubliana -- nebotičnik

nalivnim peresom

(že za Din 10.— je kvalitetno pero),

pisalnim in razmnoževalnim strojem,

šivalnim strojem i. t. d.